

Profilurin: Bergur Poulsen

fyllir rættiliga nógv og tekur nógv tíð, men vit hava sett okkum fyri, at vit skulu royna at svara og viðmerkja, tá vit halda, at vit skulu hava eina meining. Ella fyri at siga tað upp á ein annan máta, so svara vit, tá vit verða spurd, sigur Bergur Poulsen.

– Av tí sama verður tað ofta eisini til, at tað eru nokk so nógvir fundir við ymsar nevndir hjá lögtinginum, bæði figgjarnevnd, vinnunevnd og aðrar við. Tað kann snúgv seg um bæði lógir, lógarbroytingar, avgjöld og annað. Vit hava fleiri bransjufeløg, sum eisini húsast í Vinnuhúsinum, og tey taka sær so av sínum seráhugamálum, so gevur tað seg sjálvt, at tað politiska fyllir nógv. Og hinvegin, so ivist eg heldur ikki í, at politiska landslagið eisini sær ein fyrimun í, at tað hevur eitt stað at venda sær til, tá umræður at lodda vinnu-politiska pulsin.

ÚTLENSK ARBEIÐSMEGI

Formaðurin í Føroya Arbeiðsgevarafelag hevur spakuliga tosa seg heitan, og tá hann verður spurdur, hvørjar eru størstu og mest átroðkandi avbjóðingarnar hjá føroyska vinnulívinum, sæst týðiliga á honum, at hann er í rætta essinum og á heimavølli. Tað gevast nóg illa stundir til at smakka sær á kaffi-munnin, ið stendur á borðinum.

– Føroyska vinnan hevur altíð nógvar avbjóðingar, og soleiðis hevur tað eisini verið øll hesi árin. Eitt, sum altíð kemur upp at venda, er kappingarførið, sum er eitt »evigt og aktuelt evni« hjá vinnuni í øllum londum. Vit royna so at fáa eitt størri forstálsi fyri, hvussu umráðandi tað er hjá okkara vinnulívi at hava neyðuga kappingarførið, og tað sama gera tey sjálvandi aðrastaðni, sigur Bergur Poulsen.

– Í hesum sambandi er ein stór avbjóðing í dag, at vit megna at fáa kvalifiseraða arbeiðs-megi, tí vit síggja dagliga, at tað kanska serliga eru handverkarar av ymsum slag, sum verða drignir at arbeiða aðrastaðni, har umstøður og lønir eru meira lokkandi.

Bergur vísir á, at Føroyar eru eitt lítið land, og tí skal so lítið til, at tað merkist væl, at kanska einir 2.000 herbúgvandi handverkarar og sjófólk arbeiða aðrastaðni. Hann sigur, at hetta merkir ikki bara, at hesi draga valuta til landið, men so sanniliga eisini avbjóðingar.

– Vit fáa fleiri uppsjórvirki, samstundis sum vit síggja, at flakavinnan koyrir ótrúliga tungt í lötuni, tí ov lítil fiskur kemur upp á land. Skuldu tingini broytt seg, so flakavinnan aftur tók dik á seg, vildi tað verið ein stór avbjóðing at fingið arbeiðsfólk. Somuleiðis hevur handverksvinnan stórar avbjóðingar við at fáa starvsfólk við røttu førleikum. Tí er tað so umráðandi, at vit fáa eina fleksibla skipan, so tað skal bera til at fáa útlenskt arbeiðsfólk higar at arbeiða, tá vit hava brúk fyri tí, sigur hann.

– Men skil skal vera í, so tey verða viðfarin ordiliga og hava tað gott. Tað stutta av tí langa er, at vit skulu brúka tey, tá vit hava brúk fyri teimum, og so kunnu tey fara avstað aftur, tá vit ikki hava brúk fyri teimum meira. Hetta er eitt mál, vit í Føroya Arbeiðsgevarafelag hava brúkt ótrúliga nógv tíð uppá, bæði í samskipti við politikarar og við fakfeløg.

ATGONGD TIL MARKNAÐIR

Ein onnur stór avbjóðing hjá føroysku vinnuni er marknaðaratgongdin, og Bergur Poulsen vísir á, at tað er ein hin størsta og mest aktuella avbjóðingin just nú.

– Veruleikin er tann, at tað eru serliga tvær vinnur, sum halda samfelagnum uppi í lötuni, og tað eru alivinnan og uppsjórvinnan. Men hóast hetta eru tær báðar størstu og sterkastu vinnurnar just nú, hava tær eisini

sítt at dragast við, sum ger, at alneyðugt er við miðvísium politiskum arbeiði, tí avbjóð-ingarnar hjá hesum vinnum ofta eru av slíkum slag, at alt ikki liggur í teirra egnu hondum, sigur arbeiðsgevaraformaðurin.

– Taka vit uppsjórvinnuna, so er hon í stóran mun útiðst úr Russlandi og púasta útiðst úr ES, samstundis sum Nigeria, sum hevur verið ein stórur marknaður hjá hesi vinnu, hevur ætlanir um at lukka niður í so stóran mun, at teir í 2014 bara loyva einum triðingi av uppsjórvørvi at koma inn í landið, sammett við 2013.

Bergur vísir á, at meðan kanska serliga hetta síðsta er av slíkum slag, at vit ikki fáa gjørt tað stóra við tað, hongur ein stórur partur av trupulleikanum við marknaðar-atgongdini saman við stríðnum um makrelin.

” Vit fáa næstan dagliga lógaruppskot til hoyringar. Hetta er nakað, ið fyllir rættiliga nógv og tekur nógv tíð, men vit hava sett okkum fyri, at vit skulu royna at svara og viðmerkja, tá vit halda, at vit skulu hava eina meining. Tá vit verða spurd, so svara vit

Hann vísir á, at meðan Russland kanska er eitt sindur meira óforútsigiligt, hevur tað sera stóran og avgerandi týðning, at Føroyar fáa gjørt eina semju við ES um makrelin.

– Ein annar marknaður, ið keypir nógvan uppsjórvafisk, er Turkaland, har vit rinda nógvan toll, men har Norra og Ísland, umvegis EBS, hava fríhandilsavtalu, so tað kundi eisini verið ein avbjóðing, at vit royndu at koma inn á tann marknaðin, tí talan er um eitt stórt land við nógvum fólki, so har eru nógvir mennar at metta, sigur hann.

Hinvegin vísir Bergur á, at ES ikki er nakar trupulleiki fyri Føroyar, tá talan er um alifiskin, tí í lötuni hava vit góða atgongd til ES-marknaðin.

– Ein annars stórur marknaður fyri bæði laks og uppsjórvafisk, ið sær sera spennandi út, er tann kinesiski, har vit tó skulu rinda toll fyri at sleppa inn, sigur Bergur og vísir á, at tað er altumráðandi, at Føroyar hava somu handils- og veterineravtalar við marknaðir-nar, sum okkara kappingarneytar hava.

ORKA OG TILFEINGI

Sum áðurnevnt, er ein stórur og týðandi partur av føroysku vinnuni eisini rættiliga orkutungur, og har er tað serliga prísurin fyri streym, ið kann darva, tí hann er so høgur – ikki minst samanborið við tann lægra streymprís, flestu av kappingarneytunum í øðrum londum hava.

– Tað er ein afturvendandi trupulleiki, sum ofta verður vendur á fundum hjá okkum. Og akkurát nú er stóðan á økinum kanska uppáttur ógreiðari, enn hon so ofta hevur verið, tí samstundis sum nógv verður tosað um grøna og umhvørvisvinarliga orku, er líkt til, at oljuprísirnir falla, sigur Bergur Poulsen, ið umrøður just henda spurningin sum eina tvístøðu, vinnan stúrir fyri.

– At oljan verður biligari, átti at givið biligari streym, men samstundis vita vit jú, at hjá SEV standa stórar og dýrar útbyggingar fyri framman, sum kanska fara at kosta hálva-aðru milliard. Vit stúra í hesum sambandi eitt sindur fyri, hvat fer at henda við streymprís-inum, tí hóast útbyggingarnar í longdini eiga at geva biligari streym, eri eg bangin fyri, at streymurin fer at verða munandi dýrari, nú stóru iløgurnar hjá SEV skulu gerast.

Umframt at stórar útreiðslur, sum vinnan longu nú hevur, verða vendar á fundum millum føroysku arbeiðsgevararnar, verður eisini tosað nóg um aðrar útreiðslur, ið kunnu koma aftur at teimum, vinnan longu hevur.

– Her hugsar eg um avgjöld á vinnuna, sum nógv hevur verið at hoyrt um seinna árin.

At tosað verður um, at bæði alivinnan og fiskivinnan skulu rinda avgjald fyri náttúru-tilfeingi, ger vinnuna ótrygga, tí tað er ikki nóg greitt, hvat ætlanin í veruleikanum er, sigur Bergur.

– Arbeiðsgevarafelagið hevur forstálsi fyri, at vinnan skal rinda eitt ávist gjald fyri at sleppa at troyta eitt tilfeingi, sum alt Føroya fólk eiga. Men samstundis er umráðandi, at hesi sokallaðu tilfeingisgjöldini eru rímlig og forútsigil, so tey ikki bara eru við til at avskepla fortreytirnar hjá vinnuni. Hetta kann skjótt gerast ein endaleys skráva, og tá ivist eg í, um tað gagnar nøkrum í síðsta enda.

ØRKYMLANDI SIGNAL

Í hesum sambandi kemur Bergur Poulsen inná, hvussu stóran týðning tað hevur fyri vinnuna, at hon veit, hvør politiski viljin er,

og at politikarar ansa betur eftir, at teir ikki senda ymisk signal út.

– Vit lurta alla tíðina eftir, hvat politikarar-nir vilja, men tað er ikki sørt ørkymland, at útmeldingarnar eru so ymiskar, at vinnan ikki veit, hvussu hon skal skipa seg og leggja sítt virksemin til rættis. Tað ber ikki til, at vinnan ikki skal vita, hvar hon er um eitt, tvey, fimm ella tíggju ár, sigur hann.

– Politikararnir skulu bara vita, at vit í vinnuni lurta væl eftir, hvat teir siga, men at tað so sanniliga eisini er ørkymland, tá útmeldingarnar kunnu peika allar møguligar vegir. Men hetta kanska standast av, politikarar hugsa í nógv styttri tíðarbílum enn vinnulívsfólk, ið heldur arbeiða við langtíðar-ætlanum.

Í hesum sambandi vísir arbeiðsgevara-formaðurin eisini á, at hesi villleiðandi signal-ini frá politikarunum eru við til at gera, at Føroyar verða minni áhugaverdar í iløguhøpi, tí tey, sum vilja gera iløgur í føroyskt vinnulív, brýggja seg ikki um at gera tað, um viðurskiptini ikki eru støðug.

– Eg vil siga, at eg haldi hetta við teimum ógreiðu signalunum vera verri nú, enn tað hevur verið fyrr. Vit hava eitt so høgt skatta-trýst, at har er ikki meira at heinta, og heldur ikki hava politikarar dirvi til at fremja fleiri sparingar, og tá teir so mangla pengar til tann óendaliga tørvin hjá landskassanum, er ofta lættast hjá teimum bara at fara til vinnuna eftir pengum, sigur Bergur.

– Trupulleikin er bara, at tað gongur út yvir bæði kappingarføri og iløguhug, so politikararnir mugu veruliga ansa eftir, hvussu fast teir tátta skrávuna. Nú er tað so tilfeingisgjaldið, sum er nógv frammi, og tá vinnan hevur víst eitt forstálsi á tí økinum, er so sanniliga eisini umráðandi, at politikararnir vísa hógv.

Tíðin er við at vera farin og samrøðan er farin at halla, og áðrenn síðstu droparnir verða tømdir úr kaffikrússinum, kemur for-maðurin í Føroya Arbeiðsgevarafelag við eini allarseinastu áminning til politikararnar, at teir noyðast at hava í huga, at tað alto so verður lurtað eftir øllum, teir siga – eisini tí, ið ikki er so væl umhugsað:

– Tú skalt minnast til, at vinnan hevur eis-ini íleggjarar aðrastaðni, og teir frætta eisini, hvat rørist her, so tí kundu vit ynskt okkum eitt sindur skilabetri tónar, sum vinnan kann taka í álvara, sigur Bergur Poulsen.

FAKTA

BLÁ BÓK

Bergur Poulsen er føddur 2. oktober 1953, og er giftur við Sonny. Tey eiga tvey børn, sum eru 24 ára gamli Teitur og 29 ára gamla Barbara, og í triðja ættarliðnum er tvey ára gamli Løðar. Bergur hevur kandidatútbúgving sum farmaseuttur (cand.pharm.), umframt at hann hevur tikið ymisk skeið innan leiðslu og annað. Eftir lokna útbúgving arbeiddi hann í hálvttriðja ár hjá Duex og Løvens Kemiske Fabrik (í dag LEO Pharma). Síðani lá leiðin heimaftur til Føroya, og á heysti í 1983 fekk hann ábyrgd av laboratorii og fódurdeild hjá Havsbrún í Fuglafirði, har hann á heysti í 1995 tók við sum stjóri. Hetta starv røkti hann, til hann legði frá sær á heysti í 2012 og endaliga var leysur av tí á vári í fjør. Bergur Poulsen hevur verið nevndarlimur í Føroya Arbeiðsgevarafelag í 21 ár og formaður síðstu trý árin.